Yazar Administrator
Pazartesi, 16 Şubat 2009 16:07

Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin, yargıya arabuluculuk sistemi getirilmesi konusunda, "Arabuluculuk sistemi, yargının iş yükünü azaltmak için düşünülmüş yollardan bir tanesidir"

TBMM Adalet Komisyonu gündeminde bulunan Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu Tasarısı ile tarafların üzerinde serbestçe tasarrufta bulunabilecekleri özel hukuk ilişkilerinden doğan uyuşmazlıklarda arabulucu vasıtasıyla mahkemelere başvurmadan uyuşmazlığı çözmelerini sağlayabilen **"arabuluculuk kurumunun"** oluşturulması ve uygulanmasına ilişkin hükümler düzenleniyor.

Bu tasarının yasalaşması sonrasındaki uygulama usullerine ise halen TBMM Adalet Komisyonunda ele alınan Hukuk Muhakemeleri Kanunu Tasarısında yer veriliyor. Ana muhalefet CHP'nin ve bazı baro başkanlıklarının karşı çıktığı arabuluculuk sistemi konusu, her iki tasarının da komisyondaki görüşmelerinde uzun tartışmalara sahne oldu.

"AB'nin birçok ülkesinde var"

Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin, konuyla ilgili yaptığı açıklamada, arabuluculuk ile ilgili olarak, Adalet Komisyonunun gündeminde bekleyen tasarıdaki hükümler göz önünde bulundurularak, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Tasarısında değişikliğe gidildiğini söyledi.

Bazı baro başkanlıklarından arabuluculuk konusuna itirazlar olduğunu ifade eden Şahin, **"Bu itirazlar da gözönünde bulundurularak, bütün bu tartışmalar komisyonda ele alınacak. AB'nin bir çok ülkesinde, hukuki konularda arabuluculuk müessesesi var. Bu müessesenin Türkiye'ye de getirilmesi tavsiye edildi ve bu doğrultuda bu tasarı hazırlandı"**
dedi.

Bakan Şahin, **"Arabuluculuğun, Osmanlı'daki kadılık sistemini getireceği ve arabulucuların nasıl belirleneceği"** yönünde eleştiriler bulunduğunun anımsatılması üzerine, **"Arabuluculuk Kanunu Tasarısında, bütün bunların nasıl olacağı açıkça belli. Arabuluculuk sistemi, bizim bakanlık olarak bulup çıkardığımız bir müessese değil. Bu, başta AB ülkeleri olmak üzere bir çok ülkede olan, yargının iş yükünü azaltmak için düşünülmüş yollardan bir tanesidir"** diye

konuştu.

"Davaların yol açtığı huzursuzluk kalkacak"

Adalet Komisyonu Başkanı **Ahmet İyimaya** ise arabuluculuğun, **"hak arama özgürlüğünün"** aranmasında yepyeni bir model olduğunu söyledi.

"Bu sistemle, devleti devreye sokmadan, arabulucular yoluyla tarafları anlaşmazlık konusunda çözüme ulaştırıyorsunuz" diyen İyimaya, **"Arabuluculukla, davayı, anlaşmazlığı gerilim ekseninde yürütmek yerine uzlaşma ekseninde yürütüyorsunuz. Sinirler tahribe uğramıyor. Toplumda davaların yol açtığı huzursuzluk tamamen ortadan kaldırılmış oluyor. Taraflar, mahkemeler olmadan da hakları konusunda çözüme ulaşabiliyorlar"** ifadesini kullandı.

İyimaya, **"arabuluculuğun, kadılık sistemini getireceği"** yönündeki eleştirilerin hatırlatılması üzerine, toplumsal olarak geriye gitmenin mümkün olmadığını belirtti.

Bu iddianın temelinin olmadığını bildiren İyimaya, **"Arabuluculuk modelinde, tarafların uzlaşmayla sonuçlandıramayacakları, yani irade serbestisinin, taraf tasarrufunun var olmadığı alanlarda arabuluculuğa başvuramayacaksınız. Yani bir babalık davasında bu yöntem uygulanamayacak"** diye konuştu.

"Hukuk, hukukçu olmayanlara teslim edilemez"

Arabuluculuk düzenlemesine karşı çıkan CHP'li Adalet Komisyonu üyesi, Afyonkarahisar Milletvekili Halil Ünlütepe de önüne gelen dosyayı incelemekle yükümlü olan yargıcın,

arabuluculuk sisteminden sonra kişilere, **"anlaşın"** diyerek, olayı başka taraflara yönlendireceğini savundu.

Ünlütepe, **"Türkiye'deki tarikat sistemini ve feodal kalıntıyı esas aldığımızda, o bölgelerde insanlar, yargı birliğinin yerine, birilerine gideceklerdir, birilerinin yaptığı uzlaşmayı kabul edeceklerdir. Bu modele göre de varılan uzlaşmayı, sulh hukuk yargıcı onaylamak durumunda kalacaktır. Yargıç, dolayısıyla hukuka aykırı olan işlemi onaylar durumuna gelecektir"** dedi.

Hukukun, ancak hukukçular tarafından yapılabileceğine işaret eden Ünlütepe, **"Bu düzenlemede ise hukukçu olmayan kişiler arabulucu olacak. Hukuk, hukukçu olmayanlara teslim edilecek bir uygulamanın içine sokulamaz"** diye konuştu.

CHP'li Ünlütepe, arabuluculuk ile ilgili inceleme yapmak üzere gittikleri İngiltere'de Pakistanlı kadınların kendisine, arabuluculuğu kastederek, **"Biz Pakistan'da şeriattan kaçtık, ancak burada şeriat mahkemeleri kuruldu"** dedikler ini ifade etti.

"Kadılar karar verir, arabulucu ise karar vermeyecek"

Arabuluculuk düzenlemesini hazırlayan Adalet Bakanlığı'ndaki komisyonun çalışmalarına da katılan üniversite öğretim üyeleri de tasarıyla ilgili eleştirilere yanıt verdi.

Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. **Hakan Pekcanıtez**, tarafların, davanın ön incelemesi aşamasında, delillerinin hepsini mahkemeye getireceklerini söyledi.

Pekcanıtez, **"Adeta, ellerindeki kartları karşı karşıya gelip açacaklar. Sizin elinizde neler var, benim elimde neler var? Bunlar karşılıklı görülecek. Bunu gördükten sonra, oturup**

sulh olma konusunda, daha fazla istekli olabiliriz. Çünkü, sizin elinizdeki delilleri gördükten sonra, davayı uzatmanın bana bir menfaat sağlamayabileceğini görebilirim. Bu aşamada, böyle bir yaklaşım varsa arabuluculuğa gidilecek" diye konuştu.

Arabulucuların, bu konuda eğitim almış kişilerden oluşacağını dile getiren Prof. Dr. Pekcanıtez, arabulucuların hukuki bir tartışma yapmayacağını, sadece tarafları müzakere ederek sulh olmalarını sağlayacağını, dolayısıyla bir karar vermeyeceğini bildirdi.

"Bizi eleştiren kişilerin bilgi eksikliği burada" diyen Pekcanıtez, **"Onlar zannediyorlar ki arabulucu oturup bir karar verecek. Kadı dediğimiz kişi, karar veren kişi. Halbuki, arabulucu karar vermeyecek, tarafların sulh olmalarını sağlayacak"** görüşünü dile getirdi.

"Arabuluculuk bir yargılama değil"

9 Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. **Muhammet Özekes** de arabuluculuğun bir yargılama olmadığını vurguladı.

Mahkeme yargılamasına alternatif olan tahkim yargılamasında hakemlerin yargılama yaptığını belirten Özekes, **"Bununla ilgili bir sorun yokken, arabuluculuğun bu kadar eleştirilmesini anlayamıyorum"** ifadesini kullandı.

Özekes, mahkemeye gitmek istemeyen, uzlaşmak isteyen kişilerin **"anlaşabiliriz"** dedikleri zaman, bu sistemin devreye gireceğine dikkati çekerek, arabulucuların, tarafların anlaşmaları aşamasında, onlara yardımcı olacağını belirtti.

Getirilen projenin, barış ve uzlaşma projesi olduğunu ifade eden Muhammet Özekes, uluslararası uyuşmazlıkların önemli bir bölümünün, başka bir devlet adamının araya girmesiyle çözüldüğünü kaydetti.

A.A.

//